

КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ

ЗВИТЯЖЦІ

**Київська область
12 том**

**Місто Фастів
Фастівський район
Яготинський район**

Київ
Видавництво ЛІРА-К
2018

ББК 63.3(2)722.78
К53

**ГОЛОВНА
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
«КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ»**

КОНАШЕВИЧ В. Д.
(в. о. голови)
КОРОЛЬ В. Ю.
(заступник голови)
ЛИСЕНКО О. Є.
(заступник голови)
ВИШНЕВСЬКИЙ Р. Г.
(відповідальний секретар)
ЗЯБЛЮК М. П.
КЛІЧАК В. Й.
КОВБА І. В.
ПИРИГ Р. Я.
ПРОКОПЕНКО В. П.
РЕЄНТ О. П.

**КИЇВСЬКА ОБЛАСНА
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
«КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ»**

ТОМАШОВ М. С.
(заступник голови)
МІЩЕНКО О. Г.
(відповідальний секретар)
ВАТРИЧ Ю. О.
ГУЛЕНКО О. М.
КАМЕНЕВА С. А.
КОВАЛЬ І. І.
ОСІПЕНКО В. І.
ТОМНЮК В. І.
ЯКУНІНА П.Л.

**КИЇВСЬКЕ ОБЛАСНЕ
ВІДДІЛЕННЯ ПОШУКОВО-
ВИДАВНИЧОГО АГЕНТСТВА
«КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ»**

МІЩЕНКО О. Г. — керівник
СВИСТУНОВА Т. В. —
завідуюча науковою редакцією
СВИСТУНОВА Г. І. —
старший науковий редактор
МИРОНЧУК О. А. —
старший науковий редактор
МІЩЕНКО М. А. —
науковий редактор
КРАСНОЖОН К. М. —
молодший науковий редактор

ISBN 978-617-7605-94-1

© Управління культури,
національностей та релігій
Київської обласної державної
адміністрації, 2018
© Видавництво Ліра-К, 2018

**ВІД ОБЛАСНОЇ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ
«КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ»
І ОБЛАСНОГО ВІДДІЛЕННЯ
ПОШУКОВО-ВИДАВНИЧОГО АГЕНТСТВА
«КНИГА ПАМ'ЯТІ УКРАЇНИ»**

Починаючи із 1989 року по даний час в Україні, в т. ч. у Київській області, проводиться широкомасштабна видавничо-пошукова робота з увічнення пам'яті ветеранів Другої світової війни, жертв нацистської окупації в роки війни, всіх борців за свободу і незалежність нашої держави. Ця робота постійно продовжується на основі указів Президента України, постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України.

Відповідно до рішень облвиконкому, розпоряджень голови облдержадміністрації в Київській області з даного питання у 1994—2005 рр. було випущено одинадцять томів обласної Книги Пам'яті і обласної Книги Скорботи, в яких у перших восьми томах згадано майже 168 тис. учасників бойових дій, що загинули на фронтах Другої світової війни, та у наступних трьох томах — понад 25 тис. мирних жителів, загиблих під час нацистської окупації.

Крім того, згідно із постановами і розпорядженнями Уряду та відповідними розпорядженнями голови облдержадміністрації, починаючи із 2005 року в області було випущено ще одинадцять томів нового серіалу обласної Книги Пам'яті — «Звитяжці», в яких увічнена пам'ять 94,2 тис. ветеранів війни із 23 районів і 11 міст обласного значення, які живими повернулися із фронтів, живі по даний час або померли після війни.

В даному дванадцятому томі опубліковані короткі біографічні дані учасників бойових дій виживших на фронтах Другої світової війни — уродженців м. Фастів, Фастівського і Яготинського районів. Таким чином майже остаточно завершено

обласний меморіальний цикл зі збереження вдячної пам'яті нащадків про всіх ветеранів Другої світової війни, а також жертв нацистської окупації. Передбачається, що в заключних тринадцятому і чотирнадцятому томах будуть внесені доповнення і корективи до всіх попередніх томів обласної «Книги Пам'яті України», випущених протягом 1994-2018 років.

Із кожним роком дедалі складніше відновлювались в пам'яті світлі імена ветеранів війни — учасників бойових дій на фронті. Це вимагало настирливої і копіткої роботи великої кількості людей, тих, кому небайдужа наша історія, історія України.

Підготовку матеріалів до видання серіалу «Звитяжці» проводить обласна редколегія «Книга Пам'яті України» і обласне відділення Пошуково-видавничого агентства «Книга Пам'яті України». За основу служать первинні документальні дані із райдержадміністрацій, районних, міських, селищних та сільських рад, а також районних та міських ветеранських організацій, організацій інвалідів війни, Збройних Сил та УБД. Використовувалась також офіційна інформація райміськвійськкоматів, міських, районних архівів, бібліотек, музеїв, матеріали пенсійних установ, соціальних служб, газет, мемуарних видань тощо. До пошукової роботи на громадських засадах залучались культосвітні та навчальні заклади, зокрема шкільна та студентська молодь, краєзнавці, пошуковці. Застосовувались також поквартирні, подвірні обходи, особливе значення мали спогади ветеранів війни, розповіді їх родичів та близьких, окремі документальні матеріали.

Остаточне упорядкування та обробку первинних матеріалів, що надійшли із районів та міст, їх систематизацію і редагування, підготовку до видавничого друку виконували працівники обласного відділення Пошуково-видавничого агентства «Книга Пам'яті України» Міщенко О. Г., Свистунова Т. В., Мирончук О. А., Свистунова Г. І., Міщенко М. А., Красножон К. М.

Слід зазначити, що із різних причин не було можливості встановити імена всіх без винятку учасників бойових дій на фронтах, а також зібрати вичерпні біографічні дані про кожного з них, зокрема про бойовий та трудовий шлях після війни, нагороди тощо. Скупі факти про багатьох ветеранів пояснюються і великим строком давності подій війни, і частковою втратою архівних документальних даних, зміною місця проживання ветеранів і їх родичів, і недоліками в організації пошукової роботи, і багатьма іншими причинами. Цими ж

причинами пояснюються і можливі неточності в списках і біографіях ветеранів, за що упорядники серіалу заздалегідь просять вибачення у ветеранів і у їх рідних та близьких. Слід відмітити, що копітка пошукова робота продовжується і буде тривати, доки ім'я кожного учасника бойових дій буде увічнене, біографічні дані при необхідності уточнені. Доповнення і зміни будуть занесені в додаткові окремі випуски серіалу «Звитяжці» та інші видання.

У даному дванадцятomu томі опубліковані імена і короткі біографічні дані 4904 осіб, зокрема по м. Фастів — 652, Фастівському р-ну — 1862, Яготинському району — 2390 осіб.

Усі дані розміщені окремо по районах, містах, селищах, селах за алфавітом, вказані прізвища, ім'я та по батькові ветеранів також за алфавітом, наведені рік і місце їх народження, військове звання, бойові нагороди, трудовий шлях після війни, трудові нагороди і відзнаки. Для тих, хто живий по даний час — вказується місце проживання, для тих, хто помер після війни — дата смерті і місце поховання. При цьому для населених пунктів Київщини не зазначається назва області, для населених пунктів відповідного району не зазначається назва цього району і області. Назви населених пунктів Київської області подаються за чинним територіальним поділом згідно офіційних змін.

Свою роботу над виданням обласна редколегія і обласне відділення агентства здійснювали під консультативно-методичним керівництвом Головної редакційної колегії «Книга Пам'яті України» і Пошуково-видавничого агентства «Книга Пам'яті України» при Кабінеті Міністрів України (керівник Вишневський Р. Г.).

Підтримку та всебічну допомогу в роботі надавали обласна державна адміністрація, зокрема, управління культури, національностей та релігій, Департамент фінансів, а також Головне управління Державної Казначейської служби України у Київській області. Значна роль в цьому обласної ради та обласної організації ветеранів України.

Фінансування видання книги здійснюється за рахунок коштів, виділених із обласного бюджету через управління культури, національностей та релігій облдержадміністрації.

Основну організаційну роботу по підготовці первинних матеріалів для випуску серіалу проводять в основному райдержадміністрації та місцеві ради разом із ветеранськими організаціями, за що їм належить щира вдячність.

Окрему подяку упорядники даного тому висловлюють, зокрема, голові Фастівської міської організації ветеранів Хромову М. М., голові Фастівської організації інвалідів війни, Збройних сил та УБД Гірченку А. В., методисту Фастівського районного Будинку культури Кузовкіній Л. В., колишньому в. о. начальника сектору культури, національностей та релігій Яготинської РДА Топорівській С. І., керівним працівникам КЗКОР «Яготинський історичний музей» Шулли І. І., Шубчинській Л. А., Костині В. В., спеціалісту відділу апарату Яготинської міської ради Павленко В. М., керуючому справами Яготинської міської ради Галицькому В. А. та іншим особам за проведену копітку пошукову роботу, направлену на збір даних про учасників війни.

Щиру вдячність висловлюємо також різним іншим громадським організаціям, всім небайдужим громадянам, що взяли посильну участь у колективному створенні даного тому серіалу «Звитяжці».

Та найбільша громадянська і людська вдячність безумовно належить всім воїнам-ветеранам Другої світової війни за їх героїзм і мужність, проявлені на фронтах, за їх трудовий подвиг у відбудові України.

Вічна слава борцям за честь, свободу і незалежність нашої Батьківщини!

*Обласна редакційна колегія
«Книга Пам'яті України»
Обласне відділення
Пошуково-видавничого агентства
«Книга Пам'яті України»*

ІСТОРИКО-ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ КОМЕНТАР

Однією із найтрагічніших сторінок в історії України, безсумнівно, була Друга світова війна, яка завдала нашій країні величезних людських і матеріальних втрат. Мільйони громадян загинули, отримали поранення, каліцтва та душевні травми.

Вогняним смерчем прокотилася вона по Київщині.

За даними військових комісаріатів у 1941—1945 рр. із нашої області на фронті було мобілізовано і направлено 267,8 тис. чол., із них в армію — 256,1 тис., в народне ополчення і винищувальні загони — 4,2 тис., брали участь в партизансько-підпільному русі та в інших акціях антифашистського народного спротиву — 7,5 тис. чол. В боях смертю хоробрих полягли біля 168 тис. воїнів з Київщини, що складає майже 64 відсотки тих, хто брав участь у бойових діях проти німецько-фашистських загарбників. Відповідно до офіційних статистичних даних в рідні домівки із фронтів повернулись біля 100 тис. ветеранів, або 36 відсотків. На жаль, значна частина їх вже відійшла у вічність, в багатьох селах в живих не залишилось жодного фронтовика.

Велика кількість мирних громадян була закатована під час окупації. Десятки тисяч молодих людей були насильно вивезені на каторжні роботи до Німеччини, значна частина їх загинула в неволі.

В області було зруйновано і спалено багато сіл і селищ, знищено понад 75 тисяч селянських дворів, без житла залишилось майже мільйон міських та сільських жителів. Зруйновано понад 6 тисяч підприємств, багато лікарень, шкіл, дитсадків, бібліотек, будинків культури і клубів.

Місто Фастів було окуповано німецькими військами 22 липня 1941р., в ці ж дні під окупацією опинилась майже вся територія Фастівського району. З перших днів гітлерівці почали встановлювати «новий порядок». За будь-який вияв протесту розстрілювали без суду і слідства. Фастівчан групами по 20—30 чол. розстрілювали в яру біля міста, було

закатовано 172 особи. Крім того, в смт. Кожанка розстріляли 34 чол., в селах Фастівець — 20 чол., Королівці — 18 чол., в Трилісах — 93, у т. ч. дев'ятирічну дитину і 75-річну бабусю, у Великій Офірні — понад 100 чол. У грудні 1941 р. на околицях м. Фастова фашисти розстріляли велику групу єврейського населення.

В місті і селах району було закатовано і страчено понад 500 чол. Але всупереч терору почали діяти підпільні групи та партизанські загони, у т. ч. під керівництвом професора Київського медінституту, майбутнього Героя Радянського Союзу П. М. Буйка, спаленого фашистами в хаті у с. Ярошівка на очах у зігнаних селян.

До фашистської Німеччини було вивезено 1749 юнаків і дівчат, лише незначна частина їх повернулася в рідні домівки.

Значними були також матеріальні витрати, зруйновані підприємства, колгоспні ферми, різні виробничі приміщення, клуби, бібліотеки, школи. Багато людей були позбавлені життя, розграбовано 65 тисяч квадратних метрів житлоплощі.

Давно очікуване визволення від фашистського терору прийшло у м. Фастів 7 листопада 1943 року, через декілька днів німецькі війська залишили всі села району.

В перші дні після визволення були створені надзвичайні комісії, які визначали обсяг збитків, нанесених окупантами, розроблялись конкретні завдання по відбудові міста і сіл району.

Вже в травні 1944 року стали до ладу електростанція, завод «Червоний Жовтень», хлібозавод. За короткий строк був відбудований залізничний вузол. В короткий строк були відбудовані також Держмлин № 1, молокозавод, вагону-ремонтне депо.

Почалась також відбудова зруйнованих і розкрадених колгоспів. Під час окупації майже все поголів'я ферм було знищено. Так, на 01.01.1944 р. в усіх колгоспах району було лише 60 голів ВРХ, 10 гол. овець, декілька десятків гол. свиней.

Були знищені також майже всі трактори, інша сільськогосподарська техніка. Перші післявоєнні роки жнива проводились вручну — косами і серпами, лопатами. А вже в кінці 1944 р. поголів'я ВРХ в колгоспах зросло до 2500 голів, овець — 800 голів, птиці — 4600 голів. Відновлені колгоспи почали давати хліб, м'ясо, молоко для жителів міста і сіл району та в державну заготівлю.

Запрацювали об'єкти культосвітнього напрямку, у т. ч. зруйновані школи, перетворені окупантами в стайні для коней, склади, підсобки.

Швидкими темпами будувалось житло для людей, впорядковувались міські квартали і села, відновлювали роботу торговельні організації, злагоджено запрацював зв'язок.

В короткий час м. Фастів знову стало важливим стратегічним залізничним вузлом із значним обсягом грузового та пасажирського обороту.

Захопивши 15 вересня 1941 р. м. Яготин, а згодом всі села району, фашистські окупанти встановили режим лютого терору і насильства. В перший же день у міському парку вони розстріляли голову райвиконкому, народного суддю та ряд інших районних керівників. За короткий час були зруйновані корпуси цукрозаводу, держмлина, елеватора, молокозаводу, п'яти електростанцій, двох МТС, 29 інших різних підприємств і організацій.

Були виведені з ладу всі 16 шкіл, 37 бібліотек, інші культурні заклади, у т. ч. 10 кіноустановок, спалено 67 тис. книжок, було зламано 368 будівель особистого користування місцевих жителів.

Величезних збитків завдали фашисти колгоспному господарству, особливо тваринництву. Було знищено також весь тракторний і комбайновий парк, сільськогосподарський реманент.

Окупація району тривала 2 роки. Починаючи з 15 вересня 1941 року, німці створили адміністративні та каральні органи управління. Колгоспи були оголошені «громадськими господарствами», в яких був встановлений по суті кріпосний режим.

Наприкінці вересня 1941 року загарбники влаштували в м. Яготин та в селах району табори військовополонених. Великий табір (10—12 тисяч осіб) був у селі Сулимівка. Там щоденний від голоду та знущань вмирили сотні полонених. На території колгоспу «Друга п'ятирічка» в м. Яготин також був створений табір для військовополонених, який проіснував до 5 листопада 1941 року. За цей час у таборі постійно перебувало не менше 2 тисяч чоловік, інколи 4—5 тисяч осіб. За час існування табору в ньому померло від голоду та виснаження більш як 450 військовополонених.

5 жовтня 1941 р. до м. Яготин прибув каральний загін фашистів. За вказівкою старости міськуправи до районного клубу зігнали близько 300 осіб, яких згодом всіх розстріляли. Масові розстріли пройшли також в селах: Сулимівка (200 осіб), Фарбоване (52 особи), Черняхівка (46 осіб) та інших. Усього за роки окупації в районі розстріляли 1181 мешканця, з них 55 жінок, 119 дітей. До Німеччини було вислано 3200 чоловік.

Терором, насильством, голодом і приниженням фашисти прагнули підірвати моральні та фізичні сили людей, унеможливити їх опір.

Проте вже влітку 1941 року на території села Фарбоване почала формуватись підпільна організація, головним завданням якої було залучення мешканців окупованої території району до партизанських загонів.

Чимало яготинців боролися з окупантами в партизанському загоні ім. Чапаєва, що діяв на Переяславщині, в партизанському загоні «Перемога або смерть», що діяв в Яготинському районі, в партизанському з'єднанні «За Батьківщину», в загоні ім. Щорса. Мешканці району також переховували та лікували поранених червоноармійців, які попали в оточення, переводили їх через лінію фронту.

Після визволення Яготинського району від німецько-фашистських загарбників 21 вересня 1943 року яготинці самовіддано приступили до відбудови народного господарства.

В перші місяці було відновлено і передано в експлуатацію дві МТС та маслозавод, запрацювали заготзерно, райспоживспілка, промислові артілі «Швейтруд», артілі «Перемога», райхарчкомбінат. Розпочали свою роботу всі 54 колгоспи, 27 шкіл. Відновлено роботу в п'яти сільських медамбулаторіях, відкрито 5 нових ФАПів, запрацювало 2 лікарні — Яготинська і Лозовоярівська та санстанція. Восени 1944 р. був піднятий з руїн Яготинський цукрозавод. Трудящі м. Яготин зібрали кошти на будівництво танкової колони. Жителі сіл здавали особисті гроші на будівництво літаків. Працівники Яготинського бурякорадгоспу здали у фонд допомоги Червоній Армії 35 тисяч пудів хліба. Була організована допомога сім'ям фронтовиків.

Післявоєнна активна відбудовча робота йшла у всіх селах і містах області. Ще до дня Перемоги 1945 року запрацювало близько 800 раніше зруйнованих підприємств промисловості, відновлював свою діяльність транспорт та зв'язок, почали працювати і давати таку необхідну с/г продукцію понад 2,3 тис. колгоспів і радгоспів області. У 1944 році Київщині двічі вручався Всесоюзний Перехідний прапор Державного Комітету Оборони країни за визначні успіхи у відбудовчій роботі, у т. ч. за успішне виконання планів по заготівлі зерна, м'яса, молока, вовни, яєць.

Значний доробок у загальні відбудовчі успіхи вносила також більшість колишніх воїнів-фронтовиків, які гідно трудилися на різних ділянках економіки і культури, незважаючи на

моральні і фізичні травми. Часто зранені воїни, у т. ч. інваліди війни, яким заборонялась фізична праця, виконували складну і обтяжливу роботу, знову ризикуючи здоров'ям і життям.

Ось лише окремі приклади справжнього трудового героїзму. Зокрема по місту Фастів і Фастівському району.

Колишній житель с. Королівка Фастівського р-ну сержант Короленко В. І. пройшов всю Другу світову війну, воював в Японії. Нагороджений медалями «За бойові заслуги», «За взяття Кенігсберга», «За взяття Берліна». Після війни успішно трудився в народному господарстві міста і району, Герой Соціалістичної Праці, нагороджений двома орденами Трудового Червоного Прапора. Був Почесним громадянином Фастівського р-ну.

Почесний громадянин м. Фастів інвалід війни І-ї групи Абрамський І. І. пройшов славний бойовий шлях, нагороджений численними орденами і медалями. Після війни успішно трудився на різних відповідальних ділянках роботи, у т. ч. працював інженером-будівельником на фірмі «Унава-2». За трудові успіхи нагороджений орденом «Знак Пошани».

Колишній житель м. Фастів, інвалід війни І-ї групи молодший сержант Калакутський О. К. за фронтову звитягу нагороджений бойовим орденами і медалями, у т. ч. медаллю «За відвагу», воював також на Японському фронті. Після війни зразково трудився шофером автопарку, нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, медаллю «Ветеран праці».

Колишній відмінний слюсар Фастівського заводу «Червоний Жовтень» передовик виробництва Агрізков В. М. сержантом героїчно воював на різних фронтах. За бойові заслуги нагороджений двома орденами Червоної Зірки, орденом Слави 3-го ст., багатьма медалями. Інвалід війни І-ї гр. Його бойова слава нерозривно зв'язана з трудовою звитягою.

Житель м. Фастів Гриб П. В., за бойові заслуги нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни 1-го ст., Богдана Хмельницького 3-го ст., численними медалями. Після війни успішно трудився на ниві юриспруденції, був завідувачем міської юридичної консультації. Почесний ветеран України. Занесений до Книги «Золотий фонд Фастова».

Колишня жителька м. Фастів Марущак Г. О. фронтовими дорогами пройшла як капітан медслужби. Нагороджена бойовими орденами і медалями, у т. ч. орденом Червоної Зірки, медаллю «За бойові заслуги». Після війни тривалий час працювала у Фастівській центральній районній лікарні. Нагороджена орденом Трудового Червоного Прапора.

Відомий у м. Фастів старший тренер спортивної школи Тарнопольський В. Я. закінчив війну у званні молодшого лейтенанта. За бойову звитягу нагороджений орденами і медалями, у т. ч. медаллю «За бойові заслуги». За трудові успіхи нагороджений відзнаками «Відмінник освіти України», «Заслужений працівник фізичної культури і спорту України». Почесний громадянин м. Фастів.

Колишній житель м. Фастів Гришин І. М. за бойові заслуги нагороджений численним орденами і медалями, у т. ч. медаллю «За бойові заслуги». Після війни успішно працював на багатьох ділянках роботи у місті, у т. ч. на відповідальних керівних посадах. Останнім часом трудився головою міського комітету народного контролю, був головою міської організації ветеранів. Нагороджений орденом «Знак Пошани». Почесний громадянин міста Фастів.

Ветеран війни фастівчанин Шурупов М. С. на фронті перебував із 1941 р., воював у Бресті, під Сталінградом, на Курській дузі, визволяв Україну, війну закінчив у Празі. Нагороджений орденами Вітчизняної війни 1-го ст., Червоної Зірки, бойовими медалями. Після війни з повною віддачею сил працював на різних ділянках роботи, у т. ч. секретарем Фастівського міськвиконкому. Тривалий час очолював міську ветеранську організацію.

Уродженець м. Фастів колишній фронтовик Валюшко Ю. О. воював в складі танкових частин в Латвії, Білорусії, країнах Західної Європи, у т. ч. у Східній Пруссії. Нагороджений орденами Вітчизняної війни 1-го ст., Червоної Зірки, багатьма медалями. Після демобілізації тривалий час трудився на ниві народної освіти. Приймав активну участь в створенні міського краєзнавчого музею, в діяльності міської ветеранської організації.

Уродженець м. Фастів (Журавлівка) Савченко М. Ф. під час війни попав в оточення, вийшов з нього. Перебуваючи вдома, активно допомагав підпільникам і партизанам. Згодом в діючій армії став відомим на фронті снайпером, отримав іменну снайперську гвинтівку. Повернувся додому після тяжких поранень, маючи три ордени Слави, медаль «За відвагу». Тривалий час самовіддано трудився на заводі «Червоний Жовтень», неодноразово нагороджувався різними трудовими відзнаками. Від імені Уряду йому вручалась Всеукраїнська пам'ятна медаль на відзнаку 30-річчя визволення України від німецько-фашистських загарбників.

Фастівчанин Оришич О. Д. — учасник війни з перших до останніх днів, як пілот, згодом артилерист. Відзначений

орденами Вітчизняної війни 1-го і 2-го ст., Червоної Зірки, багатьма медалями, у т. ч. «За відвагу». Після війни працював на багатьох відповідальних ділянках роботи у м. Фастів, зокрема був директором історико-етнографічного музею в приміщенні Покровської церкви.

Уродженець с. Малополовецьке Рибитва М. І. на війні був з перших днів, закінчив її в Берліні. Серед його бойових нагород — ордени Вітчизняної війни 2-го ст., Червоної Зірки, медалі «За відвагу», «За бойові заслуги» та інші. Після війни закінчив інститут, працював учителем, завучем, згодом директором місцевої школи, яка була докорінно перебудована. Багато уваги приділяв вивченню історії рідного села і району, музейній справі. Тривалий час був депутатом сільської ради, головою місцевої ради ветеранів війни та праці.

Уродженець с. Ставки Фастівського р-ну Тимошенко І. І. з боями пройшов від Сталінграда до Праги. За фронтову звитягу нагороджений орденами Вітчизняної війни 1-го ст., Слави 3-го ст., Червоної Зірки, Богдана Хмельницького 3-го ст., численними медалями, у т. ч. «За відвагу». Після демобілізації і закінчення сільгоспакадемії працював агрономом, головою колгоспу, згодом 25 років очолював агрономічну службу районного управління сільського господарства. Будучи інвалідом війни І-ї гр. продовжував працювати на різних посадах і після виходу на пенсію. За трудові успіхи нагороджений орденом Трудового Червоного Прапора, медаллю «За трудову доблесть». Почесний громадянин міста Фастів.

Уродженця с. Паляничинці цього району Леоненко О. О. після закінчення у 1942 р. в м. Челябінськ медінституту, служила на війні військовим хірургом у пересувному польовому госпіталі 1-го Українського фронту. Пройшла фронтовими дорогами Україну, Молдавію, Югославію, Польщу. Учасник бойових дій, капітан медслужби. За бойові заслуги нагороджена орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни 1-го ст., Богдана Хмельницького 3-го ст., багатьма медалями. Інвалід війни І-ї групи. Після демобілізації понад 50 років працювала лікарем Фастівської центральної районної лікарні. Полковник медичної служби у відставці.

Уродженець с. Волиця Фастівського р-ну Ступніцький Г. І. в діючій армії був з перших днів війни. Брав участь у боях, захищаючи Київ, Полтаву, Ростов, інші населені пункти. Був тяжко поранений. Після лікування воював в Угорщині, Чехословаччині. За участь в боях був нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни 2-го ст., Богдана Хмель-

ницького 3-го ст., бойовими медалями. Після демобілізації очолив Фастівську районну друкарню, де працював 22 роки, мав численні подяки, дипломи, інші трудові відзнаки. Інвалід війни І-ї гр. Полковник у відставці.

Почесний громадянин міста Фастів Люцканов В. М., на фронті був із 1941 р. на посаді телефоніста польового кабельного батальйону, воював у складі 1-го, 2-го, 3-го Українських фронтів. Нагороджений орденом Вітчизняної війни 1-го ст., медалями «За відвагу», «За бойові заслуги» та іншими. Інвалід війни І-ї гр. Після демобілізації працював на фастівському залізничному вузлі, потім майстром, інженером, заступником директора заводу «Червоний Жовтень». Був заступником голови міськвиконкому. Після виходу на пенсію продовжував працювати науковим співробітником Фастівського краєзнавчого музею. Був депутатом чотирьох скликань міської ради народних депутатів. Відзначений численними трудовими заохоченнями.

Почесний громадянин м. Фастів Кузьмін В. А. добровольцем пішов на фронт, воював в мінометно-ракетних військах на посаді командира бойової машини. Брав участь в Сталінградській, Курській битвах, битві за Дніпро, учасник взяття Берліна. Нагороджений двома орденами Червоної Зірки, орденами Вітчизняної війни 1-го і 2-го ст., багатьма медалями. Інвалід війни І-ї гр. У 1945 р. був учасником Параду Перемоги. Після демобілізації працював на керівних посадах в органах міліції. Полковник міліції у відставці.

У післявоєнні роки відзначалися ударною працею також колишні фронтовики із Яготинського району.

Двічі Герой Радянського Союзу гвардії генерал-полковник А. Г. Кравченко — прославлений український полководець, уродженець села Сулимівка Яготинського р-ну керував багатьма переможними військовими операціями на території України, країн Західної Європи. Учасник розгрому Японського імперіалізму. По закінченні війни більше 10 років служив на різних керівних посадах у військах.

Двічі Герой Радянського Союзу генерал авіації Бондаренко М. З., уродженець села Богданівка цього району на війні зробив 104 бойові вильоти, знищив і вивіз з ладу велику кількість літаків, бойової техніки, живої сили ворога. Після війни закінчив військову академію, командував авіаційним полком.

Уродженець м. Яготин Герой Радянського Союзу генерал-майор авіації Гирич А. І. воював на різних фронтах, брав участь у повітряних боях над Волгою та Дніпром, Яссами,

Будапештом, Прагою, Берліном. Провів 479 успішних бойових вильотів. Крім Золотої Зірки Героя нагороджений також орденами Суворова, Червоної Зірки, багатьма медалями. Після війни закінчив військову академію, тривалий час працював начальником кафедри в Академії ім. Ю. Гагаріна.

Герой Радянського Союзу молодший сержант Кайдаш В. М., уродженець колишнього села Лісняки (ввійшло в м. Яготин) на початку війни був підпільником, партизаном. В діючій армії із 1943 року, був зв'язківцем, нагороджений орденом Вітчизняної війни 2-го ст., звання Героя отримав за виняткову хоробрість при форсуванні Дунаю. Після війни працював головним механіком цукрового заводу на Сумщині. Після виходу на пенсію створив сільський краєзнавчий музей.

Уродженець міста Яготин, кавалер трьох орденів Слави Дубошій М. Н. отримав нагороди за форсування Дніпра в районі Букринського плацдарму під Києвом, за проявлену хоробрість в боях біля смт Ставище на Київщині та села Жукове на Івано-Франківщині. Після війни повернувся в рідне м. Яготин в свою школу, де зразково працював тривалий час вчителем трудового навчання, мав багато трудових відзнак.

Уродженець міста Яготин, кавалер трьох орденів Слави старшина Ходус В. І. на війні був з перших її днів. Воював в Криму, Білорусії, форсував Дніпро, Віслу, завершив бойовий шлях в Чехословаччині. На його бойовому рахунку розвідника 36 ворожих «язиків». Після війни деякий час працював на Львівщині у м. Борислав на нафтопромислах. Згодом повернувся в рідне м. Яготин, де багато років працював будівельником, мав численні трудові заохочення.

В м. Яготин добре знають колишнього фронтовика Каплауха В. І. За вдало проведену розвідку на Букринському плацдармі під Києвом при форсуванні Дніпра сержант Каплаух В. І. був нагороджений орденом Червоного Прапора. За подвиг під Івано-Франківськом йому вручили орден Слави 3-го ст. За проявлену хоробрість в боях в Угорщині він був нагороджений медаллю «За взяття Будапешта». Після війни Каплаух В. І. прославився в м. Яготин як організатор будівництва одного з найпередовіших на Київщині підприємств — сучасного високотехнологічного маслозаводу, який він згодом очолив. За трудові успіхи був нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора та Жовтневої Революції.

Уродженець м. Яготин прославлений снайпер Ляшенко Ф. Т. воював на Дніпрі, під Ленінградом, в Польщі, Німеччині, з боями дійшов до Берліна, де був тяжко поранений у

голову, довго лікувався. За мужність і відвагу сержант Ляшенко Ф. Т. був нагороджений орденами Червоного Прапора, Вітчизняної війни 1-го і 2-го ст., двома орденами Червоної Зірки, численними медалями. Після війни понад 25 років він чесно самовіддано трудився на різних ділянках роботи, мав численні трудові нагороди і заохочення.

У Яготинському р-ні добре відоме ім'я колишнього фронтовика, кавалера багатьох бойових орденів і медалей, інваліда війни Ткачова І. Є. Після війни він зразково трудився на багатьох ділянках роботи, тривалий час був директором Панфільської дослідної станції, яка стала однією із найкращих науково-дослідних установ в Україні. За самовіддану працю Ткачов І. Є. був відзначений орденом Трудового Червоного Прапора, багатьма медалями Всесоюзної виставки народно-го господарства, іншими трудовими нагородами.

Уродженець с. Сулимівка Яготинського р-ну лейтенант Луценко О. І. брав участь у війні у складі артилерійських частин, був тричі поранений, став інвалідом війни II-ї групи. Нагороджений рядом бойових орденів і медалей. По війні закінчив університет і до виходу на пенсію тривалий час працював вчителем історії, потім директором школи. Згодом став завметодкабінетом райвідділу народної освіти, одним із засновників Яготинського державного історичного музею. В його творчій доробці книги «Тарас Шевченко і Яготинський край», «Слався на віки, земле Яготинська», різні історичні розвідки в газетах і журналах. Удостоєний численних трудових відзнак і заохочень.

Перелік славних імен — ветеранів війни, вказаних у даному томі, можна ще продовжувати. Багатьох учасників бойових дій на фронтах виснажливої, але переможної війни знають і поважають у кожному селі, селищі, місті, районі. Кожен з них, хто ще залишився живим після війни, ніколи не забуде її полум'я, завжди буде пам'ятати своїх бойових побратимів. І, насамперед, ніколи не забудеться та найбільш радісна і очікувана мить — День Перемоги!

Дорогі наші воїни! Звитяжці!

Вічна вам слава і подяка, за вашу тяжку ратну справу, за вашу доблесть і хоробрість, проявлені в ім'я процвітання нашої Вітчизни і всього українського народу!